

UNIVERSITATEA DE STUDII EUROPENE DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.:346.44(478)(043.2)

ARSENI Igor

**REGLEMENTAREA JURIDICĂ A CONTRACTULUI DE
DISTRIBUȚIE ȘI PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII LUI
ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Specialitatea: 553.01 – Drept privat(Drept civil)

Autoreferatul științific al tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2018

Teza a fost elaborată în cadrul catedrei Drept Privat a Facultății de Drept a Universității de Studii Europene din Moldova.

Consiliul Științific Specializat a fost aprobat de către Consiliul de Conducere al ANACEC prin decizia nr. 1 din 25 mai 2018, în următoarea componență:

1. **COJOCARU Violeta**, președinte, doctor habilitat în drept, profesor universitar.
2. **FRUNZĂ Iurie**, secretar științific, doctor în drept, conferențiar universitar.
3. **COJOCARI Eugenia**, doctor habilitat în drept, profesor universitar.
4. **BOIȘTEANU Eduard**, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar.
5. **SLUTU Nicolae**, doctor în drept, conferențiar universitar interimar.

Referenții oficiali:

1. **BĂIEȘU Aurel**, doctor habilitat în drept, profesor universitar.
2. **MIHALACHI Iurie**, doctor în drept, conferențiar universitar.

Conducător științific:

SOSNA Boris, doctor în drept, conferențiar universitar.

Susținerea va avea loc la data de **21 septembrie, ora 15.00**, în ședința Consiliului Științific Specializat **D 18.553.01-06** la Institutul de Cercetări Juridice și Politice, adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.1, birou 308.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova și pe pagina WEB a ANACEC (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la 20 august 2018.

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat
FRUNZĂ Iurie doctor în drept, conf. univ.

Conducător științific:
SOSNA Boris, doctor în drept, conf.univ.

Autor:
ARSENI Igor

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei de cercetare. Constituția Republicii Moldova în domeniul la art. 126 proclamă economia Moldovei drept economie de piață, bazată pe libera concurență, libertatea de comerț și activitatea de întreprinzător, protecția concurenței de bună-credință, precum și inviolabilitatea proprietății persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine (art.128).

Reieșind din sistemul de contracte, prevăzut de către Codul civil în vigoare al Republicii Moldova (în continuare – CC RM) , un contract de distribuție nu este evidențiat ca un tip de sine stătător de contracte. Contractul de distribuție se atribuie la contracte nenumite în virtutea motivării, ce rezultă direct din conținutul alin.(3) art.667 CC RM și, în legătură cu aceasta, putem afirma că contractul de distribuție este un contract nenumit.

Tematica acestei lucrări își justifică actualitatea prin spectrul subiectelor analizate și elucidate de autor în cuprinsul acestui studiu, încercând să acopere lacunele legale din domeniu, care, în practică generează impedimente la soluționarea litigiilor civile ale comercianților, prin oferirea unor soluții, cu caracter *de lege ferenda*, ce au ca scop îmbunătățirea legislației naționale în materia litigiilor ce decurg din contractele de realizare a bunurilor încheiate de comercianți.

Actualitatea temei cercetate este determinată de necesitatea de a stabili natura juridică și locul contractului de distribuție în dreptul civil modern, precum și perspectivele de dezvoltare în Republica Moldova. Datorită faptului că reglementarea juridică expresă a contractului de distribuție în Republica Moldova este inexistentă, și nici termenii „contract de distribuție“, „acord de distribuție” nu există în legile cunoscute ale Republicii Moldova, precum și lipsa unei abordări uniforme a definiției de contract de distribuție în știința dreptului civil și de antreprenariat, ducă la calificări și interpretări greșite în practica de aplicare a raporturilor contractuale date. Nici în practica judiciară nu există o abordare unică a calificării contractului de distribuție, ceea ce ducă la o interpretare și o calificare diferită a acestui contract.

Actualitatea temei mai este confirmată de nivelul de reglementare juridică a contractului de distribuție în dreptul intern, pentru că în legislația uzuală contractul de distribuție lipsește precum și structura contractului, dar în unele legi se utilizează noțiunea „distribuitor“, „lanțul de distribuție“. Aceasta dovedește imperfecțiunea legislației actuale în domeniul cercetat.

Actualitatea și importanța subiectului de cercetare sunt, de asemenea, justificate de tendințele actuale ale dezvoltării naționale și internaționale a raporturilor de distribuție ce decurg din acest contract. Aceasta este confirmat prin faptul că de către operatorii economici se încheie o mulțime de contracte de distribuție, atât la nivel national, cât și la nivelul internațional, iar lipsa reglementărilor legale respective ducă la o calificare incorectă a contractului și interpretarea

eronată a conținutului său, iar acest lucru, la rândul său, duce la faptul că, instanța va emite o decizie greșită și, prin urmare, va încalca drepturile comercianților.

Actualitatea subiectului cercetării confirmă, de asemenea, concluziile și recomandările enunțate, dat fiind faptul că se propune separat adoptarea unei legi speciale privind activitatea de distribuție în Republica Moldova, dar și completarea Codului civil al RM cu norme privind contractul de distribuție și, astfel, crearea bazei legale pentru reglementarea completă și sub toate aspectele a relațiilor de distribuție în Republica Moldova, în general, și a structurii contractului de distribuție, în special.

Importanța subiectului cercetat, de asemenea, se evidențiază prin necesitățile științei și practicii juridice, dat fiind faptul că obiectul temei de cercetare prezintă aspecte noi ale legislației în acest domeniu. Lucrarea își propune o analiză complexă a contractului de distribuție care va justifica pe deplin identitatea acestei instituții juridice și va avea drept consecință adoptarea legislației corespunzătoare.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. În Republica Moldova, noțiunea de contract de distribuție nu există la nivel legislativ. Respectiv, careva dispoziții legale ce fac referire expresă la contractul de distribuție nu sunt. Însă, aceste contracte sunt încheiate și puse în aplicare atât de către agenți economici străini foarte activi, precum și de cei naționali, dat fiind faptul că anume contractul dat prevede un mecanism juridic eficient de import, precum și comercializarea unor volume mari de mărfuri rețelelor cu amănuntul pe întreg teritoriul țării.

În prezent, creșterea volumului de importuri și exporturi, dar și evoluția, și transformările societății în parcursul său spre integrarea europeană ne determină să aprofundăm procesul de individualizare a contractului de distribuție, precum și cel de separare a litigiilor civile legate de realizarea bunurilor, în funcție de apartenență la un anumit contract concret, în litigii ce derivă din contractul clasic de vânzare-cumpărare și cele ce derivă din contractul de distribuție. Se impune analiza detaliată și fundamentarea științifică a acestui contract nenumit. Literatura de specialitate autohtonă nu a analizat în mod direct și profund acest tip nenumit de contract, aceasta reprezentând un impediment destul de serios în adoptarea legislației corespunzătoare.

Carențele esențiale ale cadrului normativ în domeniul aplicării contractului de distribuție, inexistența unei practici judiciare uniforme la acest capitol, insuficiența cercetărilor în literatură de specialitate pentru subiectul abordat, comparativ cu alte domenii ale dreptului civil determină necesitatea realizării unui studiu aprofundat privitor la problemele teoretice și practice în domeniul respectiv, după cum punctează actualitatea și importanța temei abordate.

Considerăm că, prin modul de analiză al aspectelor identificate și prin propunerile *de lege ferenda* formulate, prezenta lucrare își va justifica utilitatea.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul tezei constă în realizarea unei cercetări complexe a structurii contractului de distribuție, definirea naturii sale juridice și a locului în sistemul de contracte civile și comerciale, elaborarea propunerilor doctrinare în vedere a fundamentării științifice *ad integrum* a particularităților lui, pentru a îmbunătăți legislația în vigoare prin adoptarea unui act legislativ special sau completarea Codului civil al Republicii Moldova, dedicat reglementării juridice a contractului dat.

Atingerea scopului propus presupune realizarea următoarelor *obiective*: - examinarea reglementării juridice a raporturilor de distribuție prin analiza legislației în vigoare; - analiza reglementării juridice a raporturilor de distribuție în cercetările științifice actuale; - identificarea problemei științifice a cercetărilor și evidențierea căilor de soluționare a ei; - redarea conceptului și structurii juridice a contractului de distribuție; - identificarea părților contractului de distribuție, drepturile și obligațiile acestora; - cercetarea particularităților și modalităților de încheiere, modificare și reziliere a contractului de distribuție; - identificarea și redarea problemelor de calificare a unui contract de distribuție și a unui contract de *diler*; - descrierea și redarea naturii juridice a contractului de subdistribuție; - studierea măsurii de responsabilitate a părților, în cazul executării necorespunzătoare a obligațiilor în baza contractului de distribuție; - studierea bazei conceptuale de identificare a unui contract de distribuție ca un contract nenumit; - realizarea unei coordonări între contractele de distribuție și contractele civile numite; - studierea experienței internaționale de reglementare juridică a contractului de distribuție; - redarea problemelor teoretice de drept ale reglementării juridice a contractului internațional de distribuție. - elaborarea propunerilor și recomandărilor pentru completarea și modificarea legislației în vigoare, în scopul de a reglementa sub toate aspectele chestiunile legate de reglementarea juridică a contractului de distribuție în Republica Moldova.

Metodologia cercetării științifice. Prin metodologia utilizată în procesul pregătirii tezei au fost depuse eforturi în vederea elucidării sugestive a aspectelor esențiale a contractului de distribuție și aplicarea lui în practica comercială, ce ar facilita necesitatea înțelegerii problematicii respective. În acest sens, s-a recurs la următoarele metode: - *metoda comparativă*, care a ajutat la expunerea diferențelor legislației Republicii Moldova din domeniu cu cea a altor state; - *metoda sistemică*, în cadrul căreia a fost reliefată și analizată problema de aplicare în practică a contractului de distribuție; - *metoda examinării*, prin intermediul căreia a fost posibilă familializarea cu diverse studii de caz din domeniul practicii; - *metoda monitorizării* a fost aplicată în special pentru cuvintele cheie și noțiunile din teorie care au un caracter divers; - *metoda logică* ne-a ajutat pentru a formula clar concluziile referitoare la domeniul investigat, modalitățile de interpretare a normelor de drept și un studiu complex a practicii juridice etc.

Baza teoretică a tezei constă din lucrările științifice de caracter teoretic general și de specialitate ale savanților naționale și din străinătate. Printre savanții din țară se pot distinge: Băieș S., Clima N., Zavalniuk A., Zaharia S., Ignatiev V., Calenic A., Chibac G., Cojocari E., Cojocaru V., Mișina T., Proțenko V., Roșca N., Sosna B., Taban I., Tabuncic T., Țonova I., Halabudenco O. (Republica Moldova). Printre savanții din străinătate se disting: Baias Fl, Cărpenu S., E. Chelaru, S.Diaconescu, L. Pop. (România), Borisova A.B., Braginschi M.I., Bratusi S.N., Vitrianskii V.V., Ghermanova A., Doronicin V.Y., Ioffe O.S., Maslov V.A., Partin A.M., Popondopulo V.F., Puginschii B.I. (Federația Rusă).

Noutatea și originalitatea științifică constă în aceea că, în teza prezentă pentru prima dată în Republica Moldova sunt redate cuprinzător, complex și temeinic aspectele științifice actuale ale reglementării legale a contractului de distribuție și problemele juridice de reglementare și aplicare a lui. Pe această bază, autorul a elaborat și dezvoltat o abordare uniformă și echilibrată a problemei reglementării legale a relațiilor de distribuție în general, și a contractului de distribuție, în special, a chestiunii privind natura juridică a contractului de distribuție, ce oferă posibilitatea utilizării practice a rezultatelor teoretice obținute și soluționarea problemelor, care există în practică.

Problema științifică soluționată rezidă în *elaborarea instrumentarului de identificare* și motivare-fundamentare științifică a *naturii juridice și elementelor* contractului de distribuție, fapt care a condus la clarificarea pentru teoreticienii și practicienii din domeniul dreptului civil și comercial a elementelor respective, *în vederea aplicării* acestui contract ca unul distinct, prin operarea de modificări și completări în cadrul legislației civile uzuale.

Altfel spus, **problema științifică**, pe care o propunem spre soluționare în studiul dat, reprezintă fundamentarea științifică a incorporării unui nou tip de contract în Codul civil al Republicii Moldova prin constatarea, motivarea și operarea modificărilor și completărilor în legislația în vigoare a RM în scopul de corectare și modernizare a normelor speciale, ce vor contribui la reglementarea de drept sub toate aspectele a contractului de distribuție în Republica Moldova.

Or, apărarea judiciară a participanților contractului de distribuție urmează a fi foarte efectivă, iar baza normativă de drept în domeniul acesta să fie suficientă și să acorde participanților relațiilor de distribuție garanțiile de apărare a drepturilor și intereselor încălcate.

Identificarea problemei științifice în teza dată constă în necesitatea determinării naturii juridice a contractului de distribuție în RM prin prisma importanței lui în circuitul civil și comercial, precum și a particularităților încheierii, executării și încetării acestuia.

Problema practico-teoretică, pe care o propunem pentru soluționare – determinarea definiției teoretice a contractului de distribuție, identificarea naturii lui juridice, precum și statutul

juridic al participanților la actul contractual dat. De asemenea, noi propunem elaborarea *conținutului naturii juridice a contractului de distribuție, concretizarea obiectului lui și a altor clauze esențiale, ce permit de a identifica contractul dat ca un contract civil independent.*

Semnificația teoretică. Rezultatele cercetărilor au o importanță deosebită, din punct de vedere metodologic, pentru cercetarea și dezvoltarea conceptului de contract de distribuție, atât din punct de vedere teoretic, cât și practic. Aceasta constă în faptul că în lucrare sunt făcute un șir de concluzii teoretico-științifice, ce țin de reglementarea juridică a contractului de distribuție, care nu sunt reglementate de către legislația în vigoare și nu au fost studiate pe larg în știința dreptului civil. Problemele invocate în cadrul acestui studiu, vor permite de a ridica rolul și nivelul de cercetare științifică a reglementării juridice și perspectivele de dezvoltare a unui contract de distribuție în Republica Moldova, iar rezultatele științifice obținute vor schimba optica științifică asupra naturii și locului contractului de distribuție în sistemul de contracte civile al Republicii Moldova. Astfel, această lucrare este o cercetare monografică, în care se explică problemele științifice de drept ale reglementării juridice și perspectivele de dezvoltare a unui contract de distribuție în Republica Moldova prin prisma îmbunătățirii legislației în vigoare.

Rezultatele studiului dat pot fi utilizate ca bază teoretico-metodică în disciplinele: „Drept civil al Republicii Moldova“ și „Drept comercial (Dreptul afacerilor) al Republicii Moldova“, precum și în pregătirea materialelor științifice și metodologice la perfectarea lucrărilor pentru gradul de licențiat în drept, tezelor de master etc.

Valoarea aplicativă a tezei se reflectă în concluziile și propunerile formulate de către autor, care pot fi utilizate:

- *în procesul de legiferare*, aceasta vizând în mod direct adoptarea legislației în domeniu;
- *în activitatea practică* de soluționare a litigiilor ce decurg din executarea contractelor de distribuție, ceea ce va permite, în viitor, de a crea o practică judiciară unitară și va permite de a aplica uniforme norme juridice care reglementează contractul de distribuție; iar de către comercianți la încheierea și executarea acestora, ce va permite de a califica și aplica corect normele de drept privind contractul de distribuție;
- *în activitatea științifică* toate conceptele utilizate pot face obiectul unor cercetări ulterioare pentru o mai bună înțelegere a acestui tip de contract. Rezultatele cercetării sunt importante din punct de vedere metodologic, pentru cercetarea și dezvoltarea științifică a conceptelor contractului de distribuție.

De asemenea, valoarea aplicativă a lucrării este reprezentată de elementele integrate în cuprinsul lucrării, compartimentul „Anexe”, și care au ca scop familiarizarea cu termeni aparținând domeniului de distribuție, precum și adaptarea legislației ce conține norme cu privire

la contractul de distribuție, potrivit propunerilor *de lege ferenda* înaintate Parlamentului Republicii Moldova, Guvernului Republicii Moldova și Ministerului Justiției. Punerea în aplicare a rezultatelor cercetărilor, efectuate pe parcursul tezei, este în legătură directă cu modificarea legislației actuale potrivit propunerilor formulate.

Rezultate științifice principale înaintate spre susținere:

1. Adoptarea unei legi speciale de către Parlamentul Republicii Moldova, dedicată reglementării tuturor aspectelor, ce vizează reglementarea juridică a relațiilor de distribuție, dar și completarea Codului Civil al RM cu un capitol separat „Contractul de distribuție“, în scopul de a reglementa sub toate aspecte și de a înlătura toate lacunele existente în legislația în vigoare a Republicii Moldova; 2. Elaborarea definiției contractului de distribuție și contractului de subdistribuție, în scopul interpretării și calificării uniforme în practica de aplicare a viitoarei legi și a acestor construcții contractuale; 3. Implementarea contractului de distribuție în sistemul de drept al Republicii Moldova, în scopul reglementării raporturilor de distribuție și înlăturării lacunelor existente în legislația civilă; 4. Elaborarea și implementarea clauzelor esențiale ale contractului de distribuție și măsurilor specifice de răspundere pentru încălcarea clauzelor acestui contract de către părți, fapt ce va evita pe viitor dubla lui interpretare și calificare, precum și va permite de a identifica contractul dat ca contract independent, care posedă clauze și sancțiuni specifice, va distinge contractul dat de alte contracte civile legate de realizarea bunurilor; 5. Aplicarea definiției de „dealer“ și „activitatea de dealer“ în mod exclusiv la realizarea mijloacelor de transport, astfel încât dealer-ul realizează vehiculele clienților personal fără utilizarea rețelei de vânzare cu amănuntul, în timp ce activitatea de distribuție se aplică la realizarea tuturor tipurilor de mărfuri; asemenea diferențiere va permite de a înlătura confuziile la clasificarea și interpretarea acestor contracte.

Principalele concluzii ce reflectă noutatea științifică a cercetării sunt formulate mai jos:

1. S-a demonstrat că contractul de distribuție este independent și în acest sens, autorul propune adoptarea unei legi separate, care va reglementa relațiile de distribuție sau completarea Codului civil al RM cu un capitol independent consacrat reglementării juridice a contractului de distribuție. 2. S-a stabilit că obiectul unui contract de distribuție sunt acțiunile unui furnizor de a oferi distribuitorului mărfii produse sau achiziționate de acesta pentru vânzare, precum și acțiunile distribuitorului, îndreptate spre vânzarea și promovarea acestor mărfuri în rețeaua de vânzare cu amănuntul. Acțiunile acestuia, în cumul, constituie elementele contractelor valabile (contract de vânzare-cumpărare, contract de prestare a serviciilor, contract de agenție, contract de depozitare). 3. S-a făcut o concluzie rezonabilă că una dintre clauzele esențiale ale contractului de distribuție este clauza privind ordinea de interacțiune între părți după încheierea contractului, precum și clauzele privind teritoriul, privind acordarea drepturilor exclusive distribuitorului,

precum și clauza respectării volumelor minime ale comercializării mărfurilor, care nu sunt clauze esențiale ale contractului de distribuție, în cazul în care aceste clauze nu sunt prevăzute în mod expres în contractul de distribuție. Sunt identificate sancțiunile specifice, stabilite în contractul de distribuție, ce duc la consecințe negative pentru părți, pentru încălcarea clauzelor contractuale.

4. S-a constatat că după conținutul său, contractul de distribuție nu este un contract de vânzare-cumpărare, contract de agenție, contract de prestare a serviciilor, însă după natura sa juridică poate să conțină elemente ale tuturor contractelor sus menționate.

5. S-a mai constatat că contractul de *dealer* și contractul de distribuție atât după terminologia sa, cât și după obiectul material, diferă și nu sunt identice.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării și-au găsit reflecția în numeroase articole publicate în reviste de specialitate, în cadrul conferințelor naționale și internaționale. Rezultatele studiului au fost propuse Parlamentului Republicii Moldova, Guvernului Republicii Moldova și Ministerului Justiției pentru operarea completărilor în actele legislative și normative în domeniul reglementării de drept a contractului de distribuție.

Aprobarea rezultatelor științifice. Teza a fost elaborată în cadrul catedrei Drept Privata Universității de Studii Europene din Moldova, unde au fost aprobate opiniile științifice ale autorului lucrării, în ședință căreia a fost discutată, aprobată și propusă spre examinare în cadrul Seminarului Științific de profil organizat în cadrul Institutului de Cercetări Juridice și Politice, care a înaintat-o spre susținere în Consiliul Științific Specializat.

Publicații la tema tezei. Materialele cercetării efectuate și-au găsit reflectarea în 14 publicații științifice, dintre care: 6 în reviste de specialitate, 1 conferință internațională în străinătate, 4 conferințe naționale, 2 conferințe cu participare internațională și 1 în culegere de materiale științifice.

Volumul și structura lucrării. Teza (în volum total de 193 pagini) este structurată în funcție de scopul cercetării și obiectivele trasate și cuprinde: *Introducere* – în care se argumentează actualitatea și gradul de studiere a temei de cercetare, sunt formulate scopul, sarcinile și obiectivele cercetării, se face o succintă caracteristică a tezei, subliniindu-se noutatea științifică și valoarea ei aplicativă; *trei capitole* – în care sunt examinate aspectele fundamentale ale temei de cercetare, se dezvăluie detaliat scopul și obiectivele propuse în introducere; în *Concluzii generale și recomandări* sunt prezentate direcțiile de dezvoltare și promovare a legislației în materia contractelor de distribuție; *Bibliografie* – cuprinde suportul doctrinar și documentar al tezei, 6 anexe, adnotarea și lista abrevierilor.

Cuvinte cheie: activitate de distribuție, contract de distribuție, distribuitor, furnizor, subdistribuitor, dealer, contract nenumit, teritoriu.

CONȚINUTUL TEZEI.

În **Introducere** se argumentează actualitatea temei de cercetare și gradul de studiere a acesteia, sunt formulate scopul, sarcinile și obiectivele cercetării, se face o prezentare succintă a tezei, subliniindu-se noutatea științifică și valoarea aplicativă a acesteia.

În **Capitolul I**, intitulat „**Reglementarea juridică a relațiilor de distribuție: analiza situației și identificarea problemei științifice**”, au fost cercetate aspectele teoretice legate de contractul de distribuție, analizate de autori din diferite state ale lumii, și s-a efectuat o analiză a reglementării juridice a raporturilor de distribuție, a fost formulată problema de cercetare și identificat scopul și obiectivele cercetării.

În **compartimentul 1.1.** „**Reglementarea juridică a relațiilor de distribuție în doctrina contemporană**”, au fost analizate cercetările științifice moderne cu privire la contractul de distribuție.

În Republica Moldova, problemele de reglementare legală a acordului de distribuție nu au fost supuse unor cercetări științifice cuprinzătoare.

În știința dreptului civil și comercial al Republicii Moldova lipsesc lucrări monografice, teze de doctorat, manuale și alte lucrări academice cu caracter complex, dedicate studiului de reglementare juridică a contractului de distribuție.

O astfel de situație, în opinia noastră, este susținută de două motive principale: 1) lipsa reglementării legale a contractului de distribuție în legislația civilă uzuală a Republicii Moldova; 2) lipsa de interes științific în cercetarea reglementării juridice a contractului de distribuție din partea savanților în domeniu.

Trebuie remarcat faptul că unele lucrări științifice sunt dedicate reglementării legale a contractului de distribuție, inclusiv diverse articole științifice în reviste de științe juridice. Unele aspecte legate de reglementarea juridică a distribuirii contractuale sunt cuprinse în manuale, suporturi de curs de drept civil și comercial al Republicii Moldova.

În acest sens, a avut loc analiza lucrărilor științifice existente și disponibile, consacrate reglementării juridice a contractului de distribuție în dreptul civil și comercial al Republicii Moldova și din alte state.

Ca urmare a analizei efectuate a situației științifice în domeniul reglementării legale a contractului de distribuție, s-a constatat că, în știința dreptului civil și comercial al Republicii Moldova nu este un studiu științific cuprinzător privind natura juridică a contractului de distribuție, dar există unele cercetări științifice, care, însă, relevă natura juridică și esența contractului de distribuție superficial și contradictoriu.

Printre cercetători nu există nici o opinie sau o perspectivă științifică unică cu privire la natura juridică a contractului de distribuție în sistemul de contracte civile ale Republicii Moldova.

Astfel, unii savanți consideră că contractul de distribuție trebuie să conțină în totalitate elementele contractului de vânzare-cumpărare și i se aplică normele relevante ale contractului de vânzare-cumpărare. Alți autori, dimpotrivă, sunt de opinia că contractul de distribuție este independent în sistemul de contracte civile, evidențiind obiectul și clauzele lui specifice.

O altă grupă subliniază că contractul de distribuție în sistemul de tipuri de contracte civile este unul cu titlu oneros, iar alții caracterizează și atribuie contractul dat la contracte de intermediere comercială. Și, în sfârșit, alți savanți accentuează faptul că față de contractul de distribuție ca contract mixt, combinat și nenumit urmează a fi aplicate elementele acelor contracte, care alcătuiesc conținutul lor.

În practica comercială din străinătate și internațională contractul de distribuție a fost luat în serios și și-a consolidat poziția. Cu toate acestea, la fel ca în Republica Moldova și în jurisprudența și doctrina străină și internațională, nu există nici o calificare clară a contractului dat. Cu toate acestea, unii oameni de știință străini, în special, din Federația Rusă au examinat natura juridică a acordului de distribuție și au încercat să determine semnele lui de calificare și locul în sistemul altor contracte comerciale.

În **compartimentul 1.2. „Reglementarea juridică a raporturilor de distribuție: analiza juridică normativă”** cercetarea realizată analizează relațiile de distribuție ca fenomen și particularitățile reglementării lor juridice în legislația uzuală a Republicii Moldova, adiacentă problemei, dar și prevederi ale legislației altor state și internaționale relevante pentru tema cercetată. Este invocată identificarea problemei științifice și direcțiile de soluționarea ei.

În special, se remarcă faptul că una dintre formele moderne de comerț și de distribuție a mărfurilor, care este larg dezvoltată în Republica Moldova, este activitatea de distribuție.

Legislația actuală a Moldovei nu prevede o reglementare legală specială a activităților de distribuție.

Cuvântul „distribuție” provine din cuvântul englez „distributorship”, ceea ce înseamnă activitatea distribuitorului cu distribuirea cu ridicata, [3, p.99] distribuirea către mai mulți. [1, p.311]

Relațiile de distribuție apar și sunt executate în baza unui contract de distribuție. Practica comercială invocă faptul că distribuitorii-întreprinzători utilizează larg și activ în activitatea lor, contractul de distribuție. În urma analizei efectuate de către autor s-a constatat că comercianții încheie atât contracte de distribuție internaționale, precum și la nivel național. Astfel, putem

constata că contractul de distribuție este un contract răspândit în activitatea de antreprenoriat a distribuitorilor din RM.

Reieșind din sistemul de contracte prevăzute de Codul civil al Republicii Moldova, un contract de distribuție nu este separat ca un tip de contract de sine stătător. Contractul de distribuție se atribuie la contracte de tip nenumite.

Codul civil al RM în vigoare nu prevede reglementarea juridică a contractului de distribuție și, în acest sens, este corect să spunem că contract de distribuție este un contract nenumit. [6, p.139-141]

Pe lângă faptul că legislația civilă a RM în vigoare nu reglementează problemele legate de contractul de distribuție, trebuie, totuși, de remarcat că în legislația uzuală adiacentă Codului civil, legiuitorul, într-o varietate de acte legislative și normative utilizează definiția de „distribuitor“, dar nu relevă conținutul acesteia. Deci, nu dezvoltă conținutul conceptului de „distribuitor“. Apare o întrebare: conceptul de „distribuitor“ există, dar statutul său juridic nu este definit în legislație? La această întrebare se poate da următorul răspuns: Legiuitorul a introdus conceptul de „distribuitor“, dar nu pentru a regulariza statutul juridic al acestei categorii de entități comerciale. De asemenea, după cum s-a menționat mai devreme, în legislația nu există o definiție legală a conceptului „activitate de distribuție“.

Analiza legislației în vigoare a demonstrat că ea nu prevede asemenea tip de activitate comercială precum activitatea de distribuție; termenul „distribuitor“ se conține în legislația uzuală, dar conținutul său nu corespunde specificului acestui tip de activitate comercială, iar diferite acte legislative au diferite modalități de relevare a termenului „distribuitor“, ceea ce duce la o altă calificare sau la o înțelegere ambiguă a conceptului dat. Respectiv, în scopul de a înlătura toate coliziile enunțate a fost propusă operarea modificărilor respective în legislația în vigoare pentru aplicarea uniformă a definițiilor de „distribuitor“.

Compartimentul 1.3. este destinat **concluziilor** formulate în urma cercetării efectuate în acest capitol.

Problema studiului, examinată în teza de doctor, constă din analiza complexă și sub toate aspecte a relațiilor de distribuție în general și contractului de distribuție, în special.

Cercetările, efectuate în urma analizei concepțiilor doctrinale față de natura juridică a contractului de distribuție, au permis de a formula problema științifică și căile de soluționarea ei.

Problema științifică soluționată rezidă în *elaborarea instrumentarului de identificare* și motivare științifică a *naturii juridice și elementelor* contractului de distribuție, fapt care a condus la clarificarea pentru teoreticienii și practicienii din domeniul dreptului civil și comercial a elementelor respective, *în vederea aplicării* acestui contract ca un contract distinct, prin operarea de modificări și completări în cadrul legislației civile uzuale.

În **Capitolul 2**, intitulat „**Caracteristica generală a contractului de distribuție**”, se relevă o descriere generală a unui contract de distribuție, precum prioritățile și perspectivele de dezvoltare ale acestuia în Republica Moldova, au fost formulate concluzii.

Compartimentul 2.1. „Bazele conceptuale ale identificării contractului de distribuție ca un contract nenumit” explorează bazele indicate.

Astfel, în cadrul studiului, s-a constatat că contractul de distribuție constă dintr-un complex de mai multe angajamente, este nenumit și conține criterii mixte.

Contractul de distribuție efectiv se aplică în practica comercială, iar de către instanțe, în asemenea raporturi, se aplică normele care reglementează contractele numite, însă potrivit specificului obiectului, caracteristicilor drepturilor, obligațiilor și responsabilitatea părților, acest contract este unul independent.

Contractul de distribuție este o construcție contractuală destul de reușită, deoarece permite combinarea diferitor obligații într-un singur și unic contract. Respectiv, prin această formulă, în asemenea relații se evită încheierea cu alte persoane a mai multor contracte pentru furnizarea de servicii adiacente diverse. Prin urmare, acest contract corespunde în mod direct intereselor sale pe care le urmărește în cadrul activității comerciale.

Una dintre propuneri în cadrul acestui studiu este adoptarea unei legi speciale „Despre bazele activității de distribuție în Republica Moldova“, care va rezolva întreaga gamă de relații de distribuție, precum și completarea Codului Civil al Republicii Moldova cu un capitol separat, care va fi atașat la normele care reglementează contractul de distribuție cu definirea obiectului său, conținutul, condițiile esențiale și responsabilitățile părților. Adoptarea modificărilor propuse va permite introducerea contractului de distribuție în sistemul juridic al Republicii Moldova.

În **compartimentul 2.2. „Corelația între contractul de distribuție și contractele civile numite”** se analizează această corelație, precum și locul contractului de distribuție în sistemul de contracte comerciale.

Iar, în rezultatul studierii locului contractului de distribuție în sistemul de contracte comerciale se poate concluziona că, contractul de distribuție acoperă un loc independent în acest sistem, deoarece are un subiect independent și condiții specifice care fac posibil să fie distins de alte structuri contractuale aferente. Dar, în același timp, are caracteristicile contractelor comerciale de realizare și organizaționale. În știința dreptului comercial sunt multe opinii cu privire la faptul că un contract de distribuție are similitudini cu astfel de contracte precum, vânzare-cumpărare, furnizare, agenție, brokeraj, franciza, cu toate acestea, menționăm că aceste puncte de vedere nu iau în considerare specificul contractului de distribuție.

Contractul de distribuție poate fi examinat și luat în considerare, în funcție de detaliile condițiilor conținute în acest document. Astfel, în dependență de detalizarea în conținutul său a clauzelor, contractul dat poate fi privit atât ca un contract-cadru, cât și necadru.

În **compartimentul 2.3., „Experiența internațională a reglementării legale a contractului de distribuție”**, se descrie experiența internațională a reglementării legale a contractului de distribuție.

Republica Moldova nu este singurul stat în care nu există nici o mențiune a contractului de distribuție în legislația în vigoare. În ciuda prezenței celor mai mari producători europeni de bunuri, furnizarea produselor sale pe piețele de mărfuri din țările din afara Uniunii Europene, se poate observa o lipsă semnificativă în reglementarea relațiilor de distribuție, pentru că careva acte juridice individuale de stabilire a condițiilor esențiale și caracteristicilor specifice a contractelor de distribuție, în multe țări europene nu există.

În America Latină, spre exemplu, contractul de distribuție este reglementat de un sistem de acte legislative. Reglementarea juridică a contractului de distribuție de către Codul civil, Codul comercial și legi speciale în aceste state, atestă o reglementare specială a relațiilor de distribuție. Respectiv, elementele individuale ale unei astfel de reglementări pot fi implementate și de către legiuitorul Republicii Moldova, în scopul de a încorpora acest contract în sistemul de contracte civile.

În dreptul civil al Statele Unite ale Americii, contractul de distribuție nu își găsește consolidarea sa juridică la nivel federal. Or, o caracteristică a legislației Statelor Unite este de a reglementa raporturile juridice care decurg din legislația statelor. Prin urmare, reglementarea contractului de distribuție are loc la nivelul fiecărui stat, care au propriile coduri și legi. În Statele Unite s-a stabilit un sistem cu trei niveluri de activități ale distribuitorilor, dar numai pentru anumite categorii de mărfuri. Acest sistem se aplică la vânzarea de băuturi alcoolice.

În Uniunea Europeană, o reglementare juridică separată a relațiilor de distribuție este prevăzută numai în legislația Regatului Belgiei, iar în alte state ale Uniunii Europene nu se adresează în mod specific problemelor legate de contractul de distribuție. Respectiv, astfel de relații sunt adesea reglementate de contractul de agenție.

Compartimentul 2.4. „Probleme teoretice de reglementare juridică a contractului internațional de distribuție”, este dedicat cercetării problemelor teoretice de reglementare juridică a contractului internațional de distribuție.

În prezent, în circuitul comercial internațional lipsește reglementarea juridică unificată a contractului de distribuție, precum nu există nici definiția internațională de drept a contractului

dat. În afară de această, legislația multor țări străine nu prevede o reglementare juridică specială a contractului de distribuție. [7, p.135]

În cadrul cercetărilor s-au constatat următoarele probleme teoretice de drept generale ale reglementării juridice a contractului internațional de distribuție:

1. Legislația atât a țărilor UE, cât și altor state nu are reglementarea juridică a contractului de distribuție clară și uniformă. 2. În dreptul internațional lipsește reglementarea juridică a contractului de distribuție. Deaceea, în circuitul comercial internațional participanții relațiilor de distribuție se conduc de principiile și obiceiurile internaționale generale ale circuitului comercial. 3. În special, deoarece contractul de distribuție internațional n-a obținut o reglementare juridică internațională specială într-un act internațional, la încheierea contractului de distribuție internațională, părțile se conduc de actele, adoptate de către Camera de Comerț Internațională, care poartă un caracter de recomandare și, nu conțin toate aspectele ce se referă la contractul de distribuție. 4. Lipsa reglementării juridice internaționale a contractului de distribuție duce la probleme de implementarea construcției contractuale date în sistemul juridic național. 5. Lipsa contractului internațional unificat, ce reglementează contractul de distribuție, duce la calificarea și implementarea diferită a contractului dat în practica judiciară, precum și nu ocrotește uniform drepturile părților contractului.

În prezent, există problema implementării contractului de distribuție în sistemul de drept al Republicii Moldova, dat fiind faptul că în dreptul internațional nu sunt norme, ce ar reglementa construcția contractuală a contractului de distribuție.

În scopul aplicării și interpretării uniforme a contractului de distribuție, atât în practica judiciară internațională, cât și în practica judiciară națională, precum și asigurării ocrotirii drepturilor părților contractului, propunem ratificarea – Convenției Internaționale „Privind contractul de distribuție și activitatea de distribuție”, ce va permite de a înlătura toate coliziunile și interpretările diferite a contractului dat, și de a crea baza fundamentală pentru reglementarea tuturor chestiunilor, legate de activitatea de distribuție în general, și contractul de distribuție, în special, prin implementarea acestuia în legislația națională.

Compartimentul 2.5. este rezervat **concluziilor** formulate la acest capitol.

În **Capitolul 3**, intitulat „**Elementele și conținutul contractului de distribuție**”, este relevată caracteristica generală a contractului de distribuție. Se analizează aspectele teoretice ale reglementării juridice a contractului de distribuție.

Compartimentul 3.1., „**Noțiunea și construcția juridică a contractului de distribuție**”, este dedicat analizei noțiunii, dar și elementelor de bază a acestui tip de contract. Sunt studiate bazele conceptuale ale identificării contractului de distribuție ca contract nenumit.

Legislația Republicii Moldova nu conține nicio definiție legală a contractului de distribuție. Printre cercetători, de asemenea, lipsește o poziție unică referitor la noțiunea contractului de distribuție. Deoarece nu există un consens cu privire la definiția „contractului de distribuție“ și, în acest sens, s-a sugerat definiția autorului a contractului de distribuție, potrivit căreia **contractul de distribuție** – reprezintă un acord, prin care o parte (*producător, furnizor*) se obligă să furnizeze bunurile produse sau achiziționate de el celeilalte părți (*distribuitor*), care se obligă să achiziționeze produsele în proprietatea sa și, ulterior, din contul și în numele său propriu, să revândă produsele prin prestarea de servicii furnizorului, precum extinderea rețelei de distribuție, menținerea și creșterea volumului de mărfuri vândute, organizarea și furnizarea de logistică și livrarea mărfurilor în rețeaua de vânzare cu amănuntul, furnizarea de publicitate și resurse informaționale către comercianții cu amănuntul și către potențialii consumatori, în scopul păstrării reputației lui profesionale și consolidarea-întărirea poziției lui pe piața de comerț.

Contractul de distribuție este o construcție contractuală destul de reușită, deoarece permite combinarea unui complex de angajamente (obligații) diferite într-un singur contract. Iar după natura sa juridică este un contract *oneros, sinalagmatic și consensual*.

Condiția esențială a contractului de distribuție o face obiectul său, precum și condiția privind ordinea de interacțiune între părți la executarea contractului.

Obiect al contractului reprezintă acțiunile furnizorului la furnizarea produselor – bunurilor către distribuitor și totalitatea acțiunilor distribuitorului, îndreptate spre realizarea acestor bunuri, care, după structura lor constituie elemente ale diferitor contracte civile (de prestare a serviciilor, de depozit, de vânzare-cumpărare, de agent comercial etc).

În calitate de clauze și condiții esențiale a contractului de distribuție pot fi de asemenea teritoriul, exclusivitatea și cantitatea garantată de vânzări, însă, cu condiția ca aceste clauze să fie stipulate în mod direct în conținutul contractului de către părțile contractante.

În **compartimentul 3.2. „Părțile contractului de distribuție, drepturile și obligațiile lor”** este invocată cercetarea statutului juridic al părților contractului de distribuție, precum și drepturile și obligațiile lor de bază.

Părțile acordului de distribuție sunt *furnizorul și distribuitorul*. Legislația în vigoare a Republicii Moldova nu conține și nu relevă noțiunile „furnizor“ și „distribuitor“, astfel încât, în scopul de a unifica în legislația existentă aceste concepte, a fost propusă definirea științifică a acestor termeni.

Principala responsabilitate a distribuitorului este vânzarea de bunuri achiziționate de la furnizorul *en gros* către comercianții cu amănuntul în teritoriile specificate, iar furnizorul, la rândul său, poartă obligația de a oferi reduceri speciale și bonusuri distribuitorului pentru

produsele achiziționate. Totodată, părțile pot, în cadrul unui contract de distribuție, prevedea alte obligații, inclusiv prestarea de servicii diverse.

În **compartimentul 3.3. „Încheierea, modificarea și rezilierea contractului de distribuție”**, se investighează ordinea încheierii, modificării și rezilierii contractului de distribuție.

Contractul de distribuție se consideră încheiat atunci când părțile au ajuns la un contract cu privire la toate clauzele esențiale, în special, despre obiect și ordinea interacțiunii între părți în cadrul raporturilor contractuale. Ca regulă generală, pentru modificarea sau rezilierea contractului de distribuție, trebuie să existe o motivație, în lege sau în contract, precum și acordul părților, exprimat prin comun acord.

Atragerea unui distribuitor la răspundere depinde de motivul încetării contractului de distribuție. De exemplu, în cazul în care un furnizor reziliază contractul din motive independente de voința distribuitorului, distribuitorul poate rezilia contractul de subdistribuție, dar acest drept al distribuitorului trebuie să fie convenit de părți în contractul de subdistribuție. În caz de reziliere a contractului de distribuție a furnizorului pentru încălcarea contractului de distribuție, ceea ce a dus la imposibilitatea executării contractului de subdistribuție, distribuitorul trebuie să compenseze subdistribuitorului toate pierderile suportate.

În **compartimentul 3.4. intitulat „Contractele de distribuție și dealer: probleme de calificare și identificare. Contractul de subdistribuție”** sunt identificate principalele probleme de calificare și identificare a contractelor de distribuție și dealer. Sau studiat separat particularitățile reglementării juridice a contractului de subdistribuție și statutul juridic al distribuitorului.

În Moldova, activitatea de dealer este bine dezvoltată, dar nu este rezolvată la nivel legislativ, și se referă mai mult la vânzarea de autovehicule și servicii pentru acestea. În acest sens, se propune să se introducă în legislația în vigoare un astfel de termen ca „dealer” și „activitate de dealer” căci „de facto” o asemenea activitate există, iar „de jure” nu.

S-a concluzionat că activitatea de dealer se aplică, în principal, în domeniul vânzării de mașini, deoarece producătorul însuși își construiește rețeaua sa de dealeri, în vederea punerii în aplicare în timp util și eficientă a vehiculelor, și prezentând, astfel, la dealeri cerințele calitative și cantitative. Relațiile rămase ar trebui să fie utilizate, exclusiv, în cadrul contractului de distribuție, deoarece, după natura sa juridică, acesta prevede vânzarea unei game mai largi de produse.

Analiza comparativă indică faptul că un contract de distribuție și de dealer diferă după subiect, conținut, condiții și obiective și, prin natura lor juridică, sunt structuri contractuale independente, eliminându-se astfel toate contradicțiile și conflictele științifice existente.

De asemenea, ca parte a acestui studiu s-a propus să se introducă în legislația actuală conceptul de „*subdistribuitor*“ și „*contract de subdistribuție*“, care vor determina specificul și natura juridică a participantului dat la relațiile de distribuție, care achiziționează bunuri direct de la un distribuitor.

Compartimentul 3.5., „Răspunderea părților în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor contractuale” este dedicat studiului măsurilor de răspundere aplicate părților contractului de distribuție pentru îndeplinirea necorespunzătoare de către acestea a obligațiilor contractuale.

Contractului de distribuție îi este specifică prezența unor sancțiuni specifice, care nu sunt caracteristice pentru alte contracte civile, și anume creșterea prețurilor de vânzare ale furnizorului, în mod unilateral, în cazul în care termenii volumului minim de achiziții pentru o anumită perioadă de timp nu sunt respectați; suspendarea dreptului de a achiziționa bunuri pentru distribuție la o reducere specială; rezilierea unilaterală a contractului de distribuție a furnizorului, având ca rezultat privarea de statutul de distribuitor. Toate aceste sancțiuni arată că contractul de distribuție este un tip distinct de contract (de sine stătător) și nu este mixt. Deci, merită să fie reglementat juridic apatre și de sine stătător într-un act normativ special.

Compartimentul 3.6. este rezervat **concluziilor** formulate la acest capitol.

Capitolul ”**Concluzii și recomandări**” reprezintă o generalizare, în baza constatărilor, observațiilor și concluziilor făcute pe parcursul realizării tezei, a principalelor rezultate ale investigației și totalitatea propunerilor sugestive care ar putea fi operate în legislația din domeniul investigat.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

*În urma cercetării efectuate a reglementării juridice a contractului de distribuție în Republica Moldova sunt formulate următoarele **concluzii**:*

1. Legislația în vigoare a Republicii Moldova nu conține o reglementare de drept specifică a contractului de distribuție, iar Codul Civil al RM atribuie contractul de distribuție la contracte mixte și nenumite, care combină elemente ale diferitelor contracte numite.

2. Legislația Republicii Moldova redă în mod diferit noțiunea și conținutul definiției „distribuitor“. Lipsește, de asemenea, definiția legală a noțiunii „activitate de distribuție“ și „lanț de distribuție“.

3. Lipsa reglementărilor legale corespunzătoare a contractului de distribuție în legislația uzuală a Republicii Moldova duce la o interpretare și calificare variată a contractului dat în circuitul de comerț și în activitatea de aplicare a legii. Iar comercianții, la încheierea de contracte de distribuție, în general, nu cunosc de care reguli urmează să se conducă – de regulile unui contract mixt sau ale contractului de distribuție separat.

4. Printre savanții nu există o opinie științifică unică referitor la natura juridică a contractului de distribuție în sistemul de contracte civile al Republicii Moldova. Asemenea situație apare din cauza lipsei reglementării juridice corespunzătoare a contractului de distribuție în legislația Republicii Moldova, ceea ce duce la o interpretare contradictorie și eronată a naturii juridice a contractului de distribuție de către savanți și lipsa de interes științific în studierea lui complexă și sub toate aspecte.

5. În rezultatul studierii locului contractului de distribuție în sistemul de contracte comerciale se poate concluziona că contractul de distribuție acoperă un loc de sine stătător în acest sistem, deoarece are un subiect independent și condiții specifice care fac posibil să-l distingă de alte structuri contractuale aferente, dar în același timp are caracteristicile contractelor comerciale de realizare și organizaționale.

6. În cadrul studierii reglementării juridice a contractului de distribuție în străinătate s-a constatat că, în țările din America Latină, reglementarea juridică se realizează atât prin dreptul civil și comercial, precum și de legislația specifică, ceea ce indică la reglementarea legală clară a contractului de distribuție. În SUA, reglementarea juridică al contractului de distribuție la nivel federal lipsește. Separat, reglementarea juridică a contractului de distribuție se efectuează la nivel de state. În Statele Unite s-a stabilit un sistem cu trei niveluri de activități de distribuție pentru realizarea anumitor tipuri de mărfuri, în special, un astfel de sistem este utilizat la vânzarea băuturilor alcoolice. Uniunea Europeană nu dispune de acte normative separate privind

reglementarea juridică a contractului de distribuție, cu excepția Regatului Belgiei. În țările CSI deasemenea nu există o reglementare juridică a contractului de distribuție.

7. S-a constatat că la nivel internațional lipsește reglementarea juridică a contractului de distribuție. Nu există nici un act juridic special privind reglementarea juridică a contractului de distribuție. De aceea, în circuitul comercial internațional participării relațiilor de distribuție se conduc de principiile și obiceiurile internaționale generale ale circuitului comercial. În special, la încheierea contractului de distribuție internațional, părțile se conduc de actele, adoptate de către Camera de Comerț Internațională, care poartă un caracter consultativ de recomandare. Acest lucru ridică problema punerii în aplicare a unui contract de distribuție în sistemul juridic al Republicii Moldova, deoarece în dreptul internațional nu există norme imperative care să reglementeze structura contractuală a contractului de distribuție.

8. Se concluzionează că condiția esențială a contractului de distribuție o face obiectul său, precum și condiția privind ordinea de interacțiune între părți la executarea contractului. De asemenea, în calitate de clauze și condiții esențiale ale contractului de distribuție pot fi teritoriul, exclusivitatea și cantitatea garantată de vânzări, însă cu condiția ca aceste clauze să fie stipulate în mod expres în conținutul contractului de către părțile contractante. Iar după construcția sa juridică contractul de distribuție este oneros, sinalagmatic și consensual.

9. Se concluzionează că un contract de distribuție se încheie atunci când părțile au ajuns la un contract cu privire la toate clauzele esențiale, în special, privind obiectul și ordinea interacțiunii dintre părți în cadrul relațiilor contractuale. Contractul poate fi modificat sau reziliat prin acordul ambelor părți, în prezența unor baze adecvate stabilite prin lege sau contract.

10. În Republica Moldova activitatea de *dealer* este bine dezvoltată, dar nu este reglementată la nivel legislativ, și prevede, în mare parte, comercializarea autovehiculelor, precum și deservirea lor. Principala caracteristică distinctivă a contractelor de distribuție și de dealer constă în aceea, că obiectul contractului de dealer este vânzarea și deservirea autovehiculului, iar obiectul unui contract de distribuție sunt acțiunile furnizorului și distribuitorului de realizare și promovarea mărfurilor pe teritoriul contractual.

11. În teză se concluzionează că responsabilitatea principală al distribuitorului este comercializarea bunurilor, achiziționate de la furnizor către vânzătorii cu ridicata (angrosist) și vânzătorii cu amănuntul pe teritoriile specificate, iar furnizorul, la rândul său, poartă obligația de a oferi reduceri speciale și bonusuri distribuitorului pentru bunurile achiziționate. Părțile pot, în cadrul unui contract de distribuție de a prevedea și alte obligații, inclusiv prestarea diferitor servicii aferente.

12. În cadrul cercetărilor s-a dovedit că contractului de distribuție îi sunt caracteristice unele sancțiuni contractuale specifice, care nu sunt specifice pentru alte contracte civile, cum ar

fi: majorarea prețurilor de vânzare de către furnizor în mod unilateral, în cazul nerespectării clauzei privind volumul minim a achizițiilor pentru o anumită perioadă de timp; suspendarea dreptului de a achiziționa bunuri la o reducere specială de distribuție; rezilierea unilaterală a contractului de distribuție, de către furnizor, având ca rezultat privarea de statutul de distribuitor.

*În urma cercetării efectuate, în scopul reglementării juridice complete și sub toate aspecte a contractului de distribuție, se propun următoarele **recomandări și sugestii** pentru îmbunătățirea legislației în vigoare, și anume:*

1. **Se propune** adoptarea Legii speciale „Cu privire la activitatea de distribuție“, care va permite reglementarea întregului spectru de relații juridice de distribuție, precum și completarea Codului Civil al RM cu un capitol separat „Contractul de distribuție“, în care vor fi stipulate normele, ce reglementează contractul de distribuție cu identificarea obiectului, conținutului, clauzelor esențiale și responsabilitățile părților. Adoptarea modificărilor propuse va permite includerea contractului de distribuție în sistemul de drept al Republicii Moldova.

2. **Se propune** completarea și modificarea unor acte legislative:

- Art. 1 din Legea RM «Privind protecția consumatorilor» nr.105-XV din 13 martie 2003 a se completa cu noțiunea cu următorul conținut:

distribuitor – este o entitate economică a unei rețele de distribuție, care achiziționează mărfuri de la producători și importatori din cont propriu și din numele său continuă vânzarea ulterioară a acestor produse către comercianții cu amănuntul.

- Art. 3 din Legea Republicii Moldova «Cu privire la comerțul intern» nr.231 din 23.09.2010, de a-l completa cu noțiuni cu următorul conținut:

Activitatea de distribuție – reprezintă tip de activități cu ridicata, în conformitate cu care furnizorul (producătorul) vinde bunurile produse sau achiziționate distribuitorului (subdistribuitorului) pentru vânzarea ulterioară a acestor produse către comercianții cu amănuntul.

Distribuitor – este o entitate economică, care își desfășoară activitatea de antreprenariat prin vânzarea bunurilor, achiziționate de la furnizor pentru vânzarea ulterioară a lor către subdistribuitori și comercianții cu amănuntul, precum și prestează servicii de promovarea bunurilor furnizorului.

- Art. 2 din Legea Republicii Moldova «Privind piața produselor petroliere» nr.461 din 30.07.2001 a se completa cu noțiunea cu următorul conținut:

distribuitor – este o entitate economică, care are licență pentru depozitarea și vânzarea angro a produselor petroliere și gazelor lichefiate, și asigură, de asemenea, depozitarea și vânzarea angro prin lanțul de distribuție a produselor petroliere și gazelor lichefiate către vânzătorii cu amănuntul.

- Art. 1 din Legea RM «Cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice» nr.1100 din 30.06. 2000 a se completa cu noțiuni cu următorul conținut:

distribuitor de produse alcoolice - este o entitate economică care deține licența pentru depozitarea și comercializarea angro a băuturilor alcoolice, precum și depozitarea și comerțul angro prin lanțul de distribuție a producției alcoolice ambalate atât fiind produsă în Republica Moldova, cât și importată, numai prin depozit specializat aflat în proprietatea entității economice.

- Art. 1 din Legea RM «Vie și vinului» nr.57 din 10.03.2006 a se completa cu noțiuni cu următorul conținut:

Unitate vinicolă - persoane fizice și juridice care desfășoară cel puțin una dintre următoarele activități: producere, depozitare, comerț cu ridicata și cu amănuntul, a vinurilor și producției vinicole.

distribuitor a producției vinicole - este o entitate economică care efectuează depozitarea și comercializarea angro a producției vinicole ambalate importate și naționale printr-un depozit specializat, aflat în proprietatea entității economice.

- Art. 1 din Legea RM «Cu privire la activitatea farmaceutică» nr.1456 din 25.05.1993 a se completa cu noțiunea cu următorul conținut:

distribuitor a producției farmaceutice - este o entitate economică care deține licență pentru depozitarea și comercializarea angro printr-o rețea de distribuție a producției farmaceutice și medicamentelor.

- Art. 1 din Legea RM «Cu privire la energetică» nr.1525 din 19.02.1998 a se completa cu noțiunea cu următorul conținut:

Distribuitor a resurselor energetice - este o entitate economică care deține licență pentru distribuția și furnizarea resurselor energetice către comercianții cu amănuntul și distribuitorilor resurselor energetice.

- În art. 1 din Legea UTA Găgăuzia „Pe piața produselor petroliere și a gazului lichefiat din UTA Găgăuzia» nr.45 din 17.07.2001, de a efectua următoarele modificări și completări: noțiunea „vânzător cu ridicata“ se înlocuiește cu noțiunea „distribuitor“ în următoarea redacție:

Distribuitor - este entitate economică a Gagauziei având o licență pentru depozitarea și comercializarea angro a produselor petroliere și gazelor lichefiate, și care, de asemenea, desfășoară activitate de depozitare și de realizare angro prin lanțuri de distribuție a produselor petroliere și gazelor lichefiate către vânzătorii cu amănuntul.

3. **Se propune** definiția contractului de distribuție, potrivit căreia *contractul de distribuție* este un contract conform căruia o parte (producător, furnizor) este obligat să livreze bunurile produse sau achiziționate către cealaltă parte (distribuitor), care este de acord să achiziționeze

produsele în proprietatea sa și din cont propriu și din numele său de a vinde ulterior produsele prin prestarea serviciilor (extinderea rețelei de distribuție, menținerea și creșterea volumului de mărfuri realizate, organizarea și asigurarea cu logistică și livrarea mărfurilor în rețeaua cu amănuntul, asigurarea cu resurse de reclamă și informaționale a vânzătorilor cu amănuntul și consumatorilor potențiali) furnizorului, în scopul de a-și menține reputația profesională și de a-și consolida poziția pe piață.

4. **Se propune** completarea legislației în vigoare cu noțiunile „furnizor“ și „distribuitor“. *Furnizor* - este o entitate economică, care produce mărfuri sau le importă pentru vânzarea lor ulterioară către distribuitor pentru realizarea acestora părților terțe. *Distribuitor* - o entitate economică ce desfășoară activități de antreprenariat, prin vânzarea mărfurilor, achiziționate de la furnizor pentru vânzarea lor ulterioară către subdistribuitori și vânzători cu amănuntul, precum și prestează servicii de promovare a mărfii furnizorului.

5. **Se propune** introducerea în legislația în vigoare a noțiunilor „subdistribuitor“ și „contract de subdistribuție.“

Sub noțiunea *subdistribuitor* se înțelege persoană juridică sau întreprinzător individual, care desfășoară activități comerciale, care a încheiat contract de subdistribuție pentru vânzarea mărfurilor către terți, precum și în numele distribuitorului prestează servicii suplimentare, în scopul de a promova produsele în zona de contract.

Contractul de subdistribuție urmează a fi definit ca fiind un acord conform cărui o parte (distribuitor) se obligă să vândă către o altă persoană (subdistribuitor) produsele achiziționate de la partea terță (furnizor), iar subdistribuitorul este obligat să vândă marfa dată din numele său și din cont propriu, precum și să presteze alte servicii suplimentare în numele distribuitorului pe teritoriul convenit, în scopul de a promova produsele.

6. **Se propune** adoptarea instrumentului internațional unificat - Convenția internațională „Cu privire la contractul de distribuție și activitatea de distribuție“, ceea ce ar elimina toate conflictele și interpretările diferite a contractului dat, și ar crea baza fundamentală pentru reglementarea tuturor chestiunilor, legate de activitatea de distribuție, în general, și contractul de distribuție, prin implementarea acestor norme în legislația națională.

Planul de cercetări de perspectivă include următoarele repere: 1. Continuarea investigațiilor vizând practica aplicării contractului de distribuție și în alte state moderne decât în cele vizate în teză, întru stabilirea eficienței mecanismului național. 2. Efectuarea și altor cercetări temeinice axate pe evoluția și perspectivele de modernizare a contractului de distribuție și a celor similare lui. 3. Analiza practicii judiciare naționale și internaționale cu referire la soluționarea litigiilor ce derivă din acest contract sau similare lui. 4. Pe viitor preconizăm pregătirea și îmbunătățirea propunerilor de *lege ferenda* la proiectul de completare a Codului

civil al RM cu un capitol separat „Contractul de distribuție“, altor legi aferente, precum și pregătirea unui curs de lecții „Contracte de perspectivă în Republica Moldova” ce urmează a fi introdus în programul de studiu, ciclul II, Masterat, în universitățile din Republica Moldova.

Toate concluziile și propunerile enunțate supra și-au găsit motivarea științifică în articolele științifice, publicate pe tema tezei de doctor, care sunt incluse în bibliografia tezei date.

Rezultatele, obținute în cadrul prezentei cercetări își vor găsi aplicabilitate în cazul în care vor fi realizate în dispozițiile legale, ce vor fi implementate la nivel național în scopul îmbunătățirii legislației și înlăturării inadvertențelor existente. De asemenea, pot fi introduse în programele de studiu în cadrul facultăților de drept din Republica Moldova.

BIBLIOGRAFIE

1. Арсени И., Сосна Б. Правовое регулирование дистрибьюторского договора в РМ. В: Национальный юридический журнал: теория и практика». [Chişinău, Republica Moldova], 2014, № 1, с.35-37.
2. Арсени И. Место дистрибьюторского договора в системе гражданско – правовых договоров Республики Молдова. În: *Legea şiviaţa*. [Chişinău, Republica Moldova], 2016, № 9. с.51-58.
3. Арсени И. Отличие дистрибьюторского договора от смежных договорных конструкций. În: *Legea şiviaţa* [Chişinău, Republica Moldova], 2016, № 7. с.51-54.
4. Арсени И. Отличие дистрибьюторского договора от дилерского договора. В: Верховенство права, Киев - Кишинэу, 2016, №2. с.140-146.
5. Арсени И. Теоретико-правовые проблемы правового регулирования международного дистрибьюторского договора. В: Верховенство права, Киев - Кишинэу, 2016, №1. с.182-189.
6. Арсени И. Особенности заключения, изменения и расторжения дистрибьюторского договора. В: Наше право, Киев, 2017, №2. с.139-144.
7. Арсени И., Сосна А. Дистрибьюторский договор в праве зарубежных стран. Научный сборник «Актуальные проблемы отечественной юриспруденции» Специальный выпуск посвящённый международной научной конференции «Актуальные проблемы отечественного права» в рамках VII- х научных чтений, посвящённых памяти В.М. Корецкого. Украина, г. Днепрпетровск, 2017 г., с. 72-76.
8. Арсени И. Проблемы нормативно-правового регулирования дистрибьюторского договора и дистрибьюторской деятельности в Республике Молдова. «Наука. Образование. Культура»: международная научно-практическая конференция: посвященная 26-й годовщине Комратского государственного университета, 10 февраля 2017 года. [Комрат, Республика Молдова], 2017, с. 157-158.
9. Арсени И. Дистрибьюторский договор в праве зарубежных стран. «Наука. Образование. Культура»: международная научно-практическая конференция: посвященная 26-й годовщине Комратского государственного университета, 10 февраля 2017 года. [Комрат, Республика Молдова], 2017, с. 158-160.
10. Арсени И. Порядок заключения, изменения и расторжения дистрибьюторского договора. «Наука. Образование. Культура»: международная научно-практическая конференция: посвященная 26-й годовщине Комратского государственного университета, 10 февраля 2017 года. [Комрат, Республика Молдова], 2017, с. 160-162.
11. Арсени И. Особенности заключения, изменения и расторжения дистрибьюторского договора. // Яковлевские чтения. Современная юридическая наука и практика: актуальные проблемы и перспективы: Материалы международной научной конференции, 16-18 марта 2017 года, Тирасполь, 2017, с.12-21.
12. Арсени И. Отличительные черты дистрибьюторского договора от смежных договоров// Правовые аспекты обеспечения национальной безопасности: Сборник материалов Международной научно – практической конференции 17-18 марта 2017 года, Тирасполь, 2017, с.12-23.
13. Арсени И. О дистрибьюторском договоре. Conferinţa naţională cu participare internaţională “Ştiinţa în Nordul Republicii Moldova: realizări, probleme, perspective”: consacrată aniversărilor de 70 de ani de la constituirea Instituţiilor de Cercetare ştiinţifică din Moldova, 55 de ani de la fondarea Academiei de ştiinţe a Moldovei, 10 ani de la fondarea Filialei Bălţi a Academiei de ştiinţe a Moldovei, (Ed. a 2-a), 29-30 Septembrie 2016, [Bălţi, Republica Moldova] / col. red.: Valeriu Capcelea (coord.) [et al.]: S. n., 2016 (Tipogr. “Foxtrot”), p.251-252.
14. Арсени И. Правовая природа дистрибьюторского договора в Республике Молдова. Conferinţa naţională cu participare internaţională "Ştiinţa în Nordul Republicii Moldova: realizări, probleme, perspective»: consacrată aniversărilor de 70 de ani de la constituirea Instituţiilor de Cercetare ştiinţifică din Moldova, 55 de ani de la fondarea Academiei de ştiinţe a Moldovei, 10 ani de la fondarea Filialei Bălţi a Academiei de ştiinţe a Moldovei, (Ed. a 2-a), 29-30 Septembrie 2016, [Bălţi, Republica Moldova] / col. red.: Valeriu Capcelea (coord.) [et al.]. – Bălţi: S. n., 2016 (Tipogr. "Foxtrot"), p.254-255.

ADNOTARE

Arseni Igor, « Reglementarea juridică a contractului de distribuție și perspectivele dezvoltării lui în Republica Moldova », teza de doctor în drept, Chișinău, 2018.

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 157 de titluri și anexe, 150 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 14 lucrări științifice.

Cuvintele-cheie: activitatea de distribuție, contractul de distribuție, distribuitor, furnizor, subdistribuitor, dealer, contract nenumit.

Domeniul de studiu științific: 553.- Drept privat, de specialitate - 553.01. Drept civil. Lucrarea ține de domeniul Dreptului civil, Partea Specială, Categoriile de obligații.

Scopul tezei de doctorat constă în realizarea unei cercetări complexe a structurii contractului de distribuție, definirea naturii sale juridice și locul în sistemul de contracte civile și comerciale, elaborarea propunerilor doctrinare în vederea fundamentării științifice *ad integrum* a particularităților lui, pentru a îmbunătăți legislația în vigoare prin adoptarea unui act legislativ special sau completarea Codului civil al Republicii Moldova, dedicat reglementării juridice a contractului dat.

Obiectivele: argumentarea introducerii și utilizării conceptului de contract de distribuție în legislația națională; identificarea părților contractului de distribuție; cercetarea particularităților și modalităților de încheiere, modificare și reziliere contractului de distribuție; identificarea și redarea problemelor de calificare a unui contract de distribuție și a unui contract de *diler*; descrierea și redarea naturii juridice a contractului de subdistribuție; studierea măsurii de responsabilitate a părților contractului; realizarea unei coordonări între contractele de distribuție și contractele civile nominalizate; redarea problemelor teoretice de drept ale reglementării juridice a contractului internațional de distribuție; elaborarea propunerilor și recomandărilor pentru completarea și modificarea legislației în vigoare, în scopul de a reglementa sub toate aspectele chestiunile legate de reglementarea juridică a contractului de distribuție în Republica Moldova.

Noutatea științifică și originalitatea rezultatelor obținute constau în faptul că în teză pentru prima dată în Republica Moldova sunt descrise cuprinzător aspectele științifice actuale ale reglementării legale a contractului de distribuție și problemele aplicării lui.

Problema științifică soluționată rezidă în *elaborarea instrumentarului de identificare* și motivare – fundamentare științifică a *naturii juridice și elementelor* contractului de distribuție, fapt care a condus la clarificarea pentru teoreticienii și practicienii din domeniul dreptului civil și comercial a elementelor respective, *în vederea aplicării* acestui contract ca unul distinct, prin operarea de modificări și completări în cadrul legislației civile uzuale.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă lucrării constă în faptul că au fost formulate o serie de concluzii științifice și teoretice privind reglementarea juridică a contractului de distribuție, care nu sunt reglementate de legislația în vigoare și nu sunt cercetate în știința dreptului civil. Rezultatele cercetării sunt importante din punct de vedere metodologic, pentru cercetarea și dezvoltarea științifică a conceptelor contractului de distribuție.

Implementarea rezultatelor științifice și-au găsit reflecția în numeroase articole publicate în reviste de specialitate, în cadrul conferințelor naționale și internaționale precum și în propunerile de modificare a legislației care au fost înaintate Parlamentului Republicii Moldova și Ministerul Justiției. Își găsește materializare în procesul de instruire în cadrul instituțiilor de învățământ superior cu profil juridic și economic, în activitatea practică ce ține de domeniul judiciar și în activitatea legislativă ce ține de elaborarea și modificarea actelor normative.

АННОТАЦИЯ

Арсени Игорь, « Правовое регулирование дистрибьюторского договора и перспективы его развития в Республики Молдова », диссертация на соискание ученой степени доктора права, Кишинэу, 2018.

Структура диссертации: введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 157 наименований и приложения, 150 страница основного текста.

Полученные результаты опубликованы в 14 научных работах.

Ключевые слова: дистрибьюторская деятельность, дистрибьюторский договор, дистрибьютор, поставщик, субдистрибьютор, дилер, непоименованный договор, территория.

Область научного исследования: 553. – Частное право, специальность - 553.01. Гражданское право.

Целью диссертации является комплексное исследование отдельной договорной конструкции – дистрибьюторский договор, определения его правовой природы и места в системе гражданско-правовых договоров, разработка научных предложений, в целях единой и унифицированной квалификации дистрибьюторского договора в науке и правоприменительной практике.

Задачи диссертации: анализ современного состояния законодательства и научных исследований Республики Молдова и зарубежных стран, касающихся правового регулирования дистрибьюторского договора, а также выявления проблем правового регулирования дистрибьюторского договора и разработка предложений и рекомендаций по внесению дополнений и изменений в действующее законодательство с целью всестороннего регулирования вопросов, связанных с правовым регулированием дистрибьюторского договора.

Научная новизна и оригинальность состоит в том, что в настоящей диссертации впервые комплексно и всесторонне раскрываются актуальные научные аспекты правового регулирования дистрибьюторского договора в Республики Молдова и проблемы его применения, и на этой основе автором выработан единый подход к вопросу о правовом регулировании дистрибьюторских отношений в целом и дистрибьюторского договора в частности, предоставляющий возможность практического использования полученных теоретических результатов и решения существующих на практике проблем.

Основная решенная научная проблема заключается в разработке инструмента идентификации и научной мотивации юридического характера и элементов дистрибьюторского договора, который привел к разъяснению теоретикам и практикам в области гражданского и коммерческого права соответствующих элементов для применения этого договора как отдельного, путем внесения изменений и дополнений в гражданское право.

Теоретическая значимость и практическая ценность работы состоит в том, что в ней сделан ряд научно-теоретических выводов, касающихся правового регулирования дистрибьюторского договора, которые не регламентированы действующим законодательством и не исследованы в науке гражданского права. Результаты исследований важны с методологической точки зрения, для исследований и научных разработок концепций дистрибьюторского договора.

Внедрение результатов, с учетом комплексного характера работы и практических предложений, может быть использовано как в усовершенствовании законодательства, в образовательных учреждениях, а также специалистами, поскольку предлагает новое видение законодательства и практики в данной области. Результаты исследования предложены Парламенту Республики Молдова и Министерству юстиции Республики Молдова для внесения дополнений в законодательные и нормативные акты в сфере правового регулирования дистрибьюторского договора

ANNOTATION

Arseni Igor, « Legal regulation of the distribution contract and prospects for its development in the Republic of Moldova», Law PhD Theses, Chisinau, 2018.

The structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 157 titles and annexes, 150 pages of basic text.

The results are published in 14 scientific papers.

Keywords: distribution, distribution agreement, distributor, supplier, subdistributor, dealer, in nominate contract, territory.

Field of scientific study: 553.- Private Law, specialty -specialty - 553.01. - Civil law.

The purpose of thesis is a comprehensive study of the individual contract of construction – distribution agreement, determining its legal nature and place in the system of civil and commercial contracts, development of research proposals, in order to uniform and standardized skill distribution agreement in science and practice.

The objectives: analysis of the current state of the legislation and research of the Republic of Moldova and foreign countries concerning the legal regulation of the distribution agreement, as well as identify issues of legal regulation of a distribution agreement and development proposal and recommendations on introduction of additions and amendments to the existing legislation aiming at a comprehensive regulation of issues related to legal regulation of a distribution agreement.

Scientific novelty and originality lies in the fact that in theses for the first time the current scientific aspects of the legal regulation of the distribution contract in the Republic of Moldova and the problems of its application are described comprehensively and comprehensively, and on this basis the author developed a unified approach to the issue of the legal regulation of distributor relations in general and distribution agreement in particular, providing the possibility of practical use of the theoretical results obtained and the solution of existing solutions problems.

The main solving scientific problem concludes in the development of the instrument identifiers and scientific motifs of the legal nature of the contract and the distribution of the contract, which deals with the theoretical and practical application in civil and commercial matters, in accordance with the contract, how we separate the amended law and the law used in civil law.

The theoretical significance and value of the work is that a number of scientific and theoretical conclusions have been made about the legal regulation of the distribution contract, which are not regulated by the current legislation and are not investigated in the science of civil law. The results of the research are important from a methodological point of view, for research and scientific development of the concepts of the distribution contract.

Implementation of scientific results: Taking into consideration the complex nature of work and practical proposals, the achieved results can be used for improvement of legislation, in educational institutions and by experts since they offer a new vision of legislation and practices in this field. The results of the research are proposed to the Parliament of the Republic of Moldova and the Ministry of Justice of the Republic of Moldova for making additions to the legislative and regulatory acts in the field of legal regulation of the distribution agreement.

ARSENI Igor

**REGLEMENTAREA JURIDICĂ A CONTRACTULUI DE
DISTRIBUȚIE ȘI PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII LUI ÎN
REPUBLICA MOLDOVA**

SPECIALITATEA 553.01 – Drept privat (Drept civil)

AUTOREFERATUL ȘTIINȚIFIC AL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

Aprobat spre tipar:
Hîrtie ofset.
Coli de tipar 2,0

Formatul hîrtiei A4
Tiraj 50 ex.
Comanda nr.7

Centrul Editorial –Poligrafic al USC
Str. Galațan, 17, Comrat, MD-3801